

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2021-10-20
Besvaras senast
2021-10-27 kl. 12.00

Till utrikesminister Ann Linde (S)

2021/22:228 Ökat stöd för fred och demokrati i Myanmar

Situationen i Myanmar är akut. Landet står både vid kanten till fullständigt inbördeskrig och hotas av en nära förestående statskollaps. Vid FN:s råd för mänskliga rättigheter den 23 september rapporterade FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter att säkerhetsstyrkorna i Myanmar har dödat minst 1 100 personer sedan militärkuppen den 1 februari. Över 8 000 personer har arresterats, och minst 120 har avlidit när de varit frihetsberövade.

Den 6 oktober antog EU-parlamentet en skarp resolution om människorättsituationen i Myanmar. Det är nu mycket relevant att Sverige inom ramen för EU-samarbetet ska agera i linje med resolutionen och verka för att skärpa sanktionerna mot Myanmar ytterligare. Det statsägda olje- och gasföretaget i Myanmar, som genererar juntans enskilt största inflöde av utländsk valuta, bör läggas till på sanktionsförteckningen.

Samtidigt pågår en systematisk attack mot landets sjukvårdssystem. FN:s särskilda rapportör för Myanmar rapporterar till MR-rådet den 22 september att säkerhetsstyrkor har utfärdat arresteringsorder för 600 hälsoarbetare mellan den 1 februari och den 25 augusti. Myanmar hälsosystem var redan innan covidpandemin och militärkuppen mycket svagt. Nu befinner sig landet i en kraftig tredje covidvåg, och människor i landet kämpar i panik för att få tag på dyr syrgas. Sjukvården bedrivs till stor del av volontärer. Den kollaps av sjukvårdssystemet som FN varnade för i juli är i dag ett faktum.

De dubbla chockerna med covid-19 och militärkuppen bedöms av FN kunna förvärra andelen fattiga från 24,8 procent 2017 till 48,2 procent i början av 2022. Enligt OCHA är 3 miljoner människor i Myanmar i behov av humanitärt stöd och skydd. Banksystemet är mycket nära en kollaps, inflationen ökar och priserna på mat ökar. Värst drabbas de etniska minoriteterna. Situationen för de 600 000 rohingyer som är kvar i delstaten Rakhine är fortfarande mycket oroande.

Militären, Tatmadaw, har begått grova brott mot mänskliga rättigheter, inklusive brott mot internationell humanitär rätt, varav vissa kan uppgå till krigsbrott och brott mot mänskligheten. Militären visar inga tecken på att vare sig hantera dessa brott eller implementera tidigare rekommendationer för att bekämpa straffrihet och reformera säkerhetssektorn.

Asean tog i april på sig att leda fredsförhandlingar i Myanmar. Aseans antagna plan för Myanmar ska involvera alla berörda parter i fredsförhandlingarna, men det finns tydliga tecken på att så inte sker. Den 31 augusti föreslog Aseans särskilda sändebud en fyra månader lång vapenvila av humanitära skäl. Bara dagar senare, den 7 september, utropade skuggregeringen National Unity Government (NUG) "folkets defensiva krig" mot militärjuntan. Detta visar tydligt att Asean inte involverat har NUG i fredsförhandlingarna. Förhandlingarna under Aseans ledning har således små möjligheter att lyckas.

Det är nu viktigt att hörsamma larmrapporterna från FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter och FN:s särskilda rapportör för Myanmar om att vi behöver öka våra ansträngningar för fred och demokrati i Myanmar. Sverige behöver agera, både enskilt och genom EU. Jag välkomnar EU:s vapenembargo mot Myanmar och att EU har utvidgat sina sanktioner mot Myanmar.

Revideringen av Sveriges strategi för utvecklingssamarbetet i Myanmar var en viktig åtgärd. Nu behövs starkt utrikespolitiskt agerande, utöver det som redan skett, för att undvika vad som följaktligen riskerar att utvecklas till ett fullständigt inbördeskrig. Det är ett viktigt steg att utrikesminister Ann Linde nyligen har mött NUG:s utrikesminister. Nästa steg kan vara att regeringen stöder rättsprocessen i målet i Internationella brottmålsdomstolen mot Myanmar. Regeringen bör även utnyttja våra goda relationer med Thailand för fred och demokrati i Myanmar. Utrikesministern bör aktivt agera för ett eldupphör från alla parter i Myanmar, säkerställande av att humanitär assistans kommer fram, covidbehandling till Myanmar:s befolkning i hela landet, frihet för alla politiska fångar som frihetsberövats för sitt engagemang mot militärens statskupp samt omedelbart stopp för pågående krigsbrott och människorättsbrott i alla deras former.

Slutligen bör Sverige agera inom ramen för EU-samarbetet i linje med den av parlamentet antagna resolutionen den 6 oktober. Sverige bör verka för att skärpa sanktionerna mot Myanmar ytterligare och agera för att det statsägda olje- och gasföretaget i Myanmar, som genererar juntans enskilt största inflöde av utländsk valuta, ska läggas till på sanktionsförteckningen.

Med anledning av ovanstående vill jag fråga utrikesminister Ann Linde:

Vilka initiativ avser ministern ta för att motverka fullskaligt inbördeskrig och statskollaps i Myanmar?

.....

Sultan Kayhan (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch